

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/53/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8018200068
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8018200068.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte, zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. (sudca spravodajca) a z členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobkyne: C.. C. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X/BX, E. L. P., právne zastúpenej JUDr. Ing. Renátou Vorobeľovou, advokátkou, so sídlom v Humennom, Lipová 1, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 46946-3/2017-BA zo dňa 20.11.2017, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 5Sa/2/2018-65 zo dňa 18.12.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sa/2/2018-65 zo dňa 18.12.2028 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 5Sa/2/2018-65 zo dňa 18.12.2018 podľa § 191 ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej č. 46946-3/2017-BA zo dňa 20.11.2017 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“) spolu s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Vranov nad Topľou č. 16152-2/2017-VT zo dňa 01.06.2017 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Žalobkyni priznal náhradu trov konania.

2. Prvostupňový správny orgán Sociálna poisťovňa, pobočka Vranov nad Topľou rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutím č. 16152-2/2017-VT dňa 01.06.2017 tak, že samostatne zárobkovo činnej osobe C.. C. V. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa nezaniklo dňa 31.03.2008, ale zaniklo 30.06.2010 na tom základe, že podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/02003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2008 do 31.12.2010 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnej osobe vzniká od 01. júla kalendárneho roka nasledujúceho o kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona v znení zákona č. 108/2009 Z.z. a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základ z uvedeného v §138 ods. 9 zákona v znení zákona č. 108/2009 Z.z. Podľa údajov, ktoré Sociálnej poisťovni poskytlo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky príjem žalobkyne z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti za rok 2006, 2007 a za rok 2008 bol v sume v sume vyššej ako zákonom stanovená hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnosu súvisiaceho s podnikaním

a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou pre posúdenie vzniku povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Zároveň podľa údajov z registra daňových subjektov C.. C. V. podala daňové priznanie za rok 2009, kde dosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou v sume 0 eur, čo je suma nižšia ako 3 834,96 eur, t.j. 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu a teda príjem za rok 2009 bol v sume nižšej ako zákonom stanovená hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnosu súvisiaceho s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou pre posúdenie vzniku povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby k 01.07.2010. Podľa údajov, ktoré Sociálnej poisťovni poskytla Slovenská lekárska komora mala vydanú licenciu typu L1APO/0481/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe s dátumom vzniku 13.10.2005, ktorá zakladala status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia, a z toho dôvodu mu trvalo poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 31. 03.2008. Vzhľadom na uvedené je 31.03.2008 nezanklo povinné nemocenské poistenia a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby.

3. Žalovaná na základe odvolania žalobcu bola príslušná na konanie a rozhodovanie podľa § 179 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. Preskúmala napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Vranov nad Topľou v celom rozsahu a dospela k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a v súlade so zákonom . Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. účinnom d 01.08.2006 do 31.12.2010 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. V odvolacom konaní bolo zistené, že Prešovský samosprávny kraj dňa 17.05.2006 rozhodnutím číslo 3585/2006/OZ-ORU povolil žalobkyni prevádzkovať zdravotnícke zariadenie - ambulanciu v odbore chirurgia. Uvedené povolenie Prešovský samosprávny kraj zrušil rozhodnutím číslo 1981/2008/OZ-CIZ zo dňa 11.03.2008 dňom 31.03.2008. Žalobkyňa predložila 04.04.2008 Sociálnej poisťovni, pobočka Vranov nad Topľou registračný list fyzickej osoby - odhlášku z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, s dňom zániku týchto poistení 31.03.2008. Podľa ustanovenia §3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.“) v znení zákona č. 351/2005 Z.z. účinného od 01.09.2005, zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. V zmysle ustanovenia §10 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení zákona č. 272/2007 Z.z. účinného od 01.07.2007 a zákona č. 653/2007 Z.z. účinného od 01.01.2008 do 31.05.2010 samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícky pracovníci v povolani lekárov, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z.. Samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (licencia typu A) je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa zákona č. 578/2004 Z.z. a zakladá právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe zdravotníckemu pracovníkovi v povolani lekárov vydáva Slovenská lekárska komora. Dňa 22.09.2005 bola žalobkyni Slovenskou lekárskou komorou vydaná licencia č. L1A/PO/0481/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov, s dátumom vzniku 13.10.2005. Slovenská lekárska komora rozhodnutím číslo LZA/PO/0481/05 rozhodla o zrušení licencie č. L1A/PO/0676/05 až ku dňu 14.12.2015. Podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Zz. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. účinného od 01.08.2006 do 31.12.2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v §5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v §5 písm. c/.

4. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a podľa §5 písm. c/, § 21 ods 4 zákona č.

461/2003 Z.z. v znení činnom do 31.12.2010 ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru o dôvodnosti žaloby z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok jeho dôvodov .

5. Krajský súd v bode 60 uviedol, že súdna prax vo vzťahu k posudzovanej právnej problematike je nejednotná, čo sa prejavuje v rozdielnych výstupoch všeobecných súdov v obdobných súdnych sporoch. Správny sú pri posudzovaní veci zohľadnil nielen logický význam ustanovení zákona, ale aj účel súvisiacej právnej úpravy a samotného nemocenského a dôchodkového postenia (primárne je ním zabezpečenie lekárskej starostlivosti a finančného zabezpečenia občanov v nepriaznivých životných situáciách), naplnenie ktorého v danom prípade rozhodnutím správnych orgánov vo veci aj vzhľadom na časový odstup zjavne nebolo sledované. Aj podľa vyjadrenia žalovanej bola žalobkyňa pre účely sociálneho poistenia ako samostatne zárobkovo činná osoba posudzovaná na základe rozhodnutia o povolenie na poskytovanie prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia -ambulancie v odbore chirurgia vydaného Prešovským samosprávnym krajom č. 3585/2006/OZ-ORU zo dňa 17.05.2006. Logickým potom je záver, že zánikom tohto povolenia dňom 31.03.2008 na základe rozhodnutia Prešovským samosprávnym krajom č. 1981/2008/OZ-CIZ zo dňa 11.03.2008 boli naplnené podmienky aj pre zánik povinného poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Nebola súčasne dôvodná právna konštrukcia, podľa ktorej okamihom zániku tohto povinného poistenia „nastúpi“ iný dôvod povinného poistenia spočívajúci v skutočnosti, že žalobkyňa v tom čase bola držiteľkou licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Správny sú mal za preukázateľne zistené, že Slovenská lekárska komora vydala žalobkyni licenciu číslo L1A/PO/0481/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe s dátumom vzniku 13. 10. 2005. Slovenská lekárska komora rozhodnutím číslo L1A/PO/0481/05 zrušila ku dňu 14.12.2015 žalobkyni licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/PO/0481/05 zo dňa 22.09.2005 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Z administratívneho spisu mal správny súd ďalej za preukázané, že žalobkyňa sa odhlásila dňa 04.04.2008 odhláškou, registračným lisom fyzickej osoby z povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby k 31.03.2008, pretože na základe rozhodnutia prešovského samosprávneho kraja č. 1981/2008/OZ-CIZ zo dňa 11.03.2008 jej bolo zrušené povolenie na poskytovanie prevádzkovania zdravotníckej ambulancie v odbore chirurgia. Úlohou správneho súdu preto bolo posúdiť, či žalobkyňa mala status samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 31.03.2008. Podľa názoru správneho súdu správne orgány nevenovali dostatočne dôslednú pozornosť riešeniu tejto otázky. Žalovaná napriek skutočnosti, ktoré žalobkyňa v odvolaní namietala, sa nezaoberala podstatnou námietkou a to, že dňa 04.04.2008 podala odhlášku do Sociálnej poisťovne, že prestala vykonávať činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba k 31.03.2008. Nezaoberali sa tým, že žalobkyňa si podala odhlášku do poisťovne dňa 04.04.2008 a vlastne až po 9 rokoch, t. j. dňa 01.06.2017, od odhlásenia bolo vydané rozhodnutie prvostupňovým správny orgánom, že jej poistenie nezaniklo k 31.03.2008, ale zaniklo 30.06.2010. Podľa názoru správneho súdu zo zisteného skutkového stavu nebolo možné vyvodit' správny právny záver, ktorý ani správne orgány a ani žalovaná vo svojom rozhodnutí nemohla odôvodniť, pretože základná otázka v danom konaní nebola zodpovedaná.

6. K samotnej aplikácii ustanovenia §21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z .z. správny súd uviedol, že k zániku poistenia podľa tohto ustanovenia dochádza len v prípade, ak by status samostatne zárobkovo činnnej osoby bol zachovaný, čo v danom prípade nebolo, pretože žalobkyni na základe rozhodnutia Prešovského samosprávneho kraja z 11.03.2008 bolo žalobkyni zrušené povolenie na poskytovanie prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia - ambulancie v odbore chirurgia. Správny súd tak konštatoval, že po uvedenom čase žalobkyňa nevykonávala činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby , pretože na vykonávanie tejto činnosti sa vyžadovalo oprávnenie povolenie samosprávneho kraja, ktoré už v čase od 31.03.2008 ako samostatne zárobkovo činná osoba nemala. Z týchto dôvodov správny súd preskúmané rozhodnutie žalovanej ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

7. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP. Žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. O jej výške rozhodne samostatným uznesením vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozhodnutia.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Konkrétne namietala, že krajský súd sa obmedzil iba na zúženú argumentáciu žalobcu, rozhodol arbitrárne a nepresvedčivo, keď nesprávne posúdil právny názor o zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činné osoby.

11. Sťažovateľka poukázala na to, že podľa právnej úpravy účinnej do 31.12.2010 nadobudla status samostatne zárobkovo činné osoby podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 každá fyzická osoba, ktorá mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na výkon ktorej je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Uvedené ustanovenie zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 je formulované dostatočne jasne a zrozumiteľne tak, aby bez akýchkoľvek pochybností vymedzilo okruh fyzických osôb, ktoré nadobudli na účely sociálneho poistenia status samostatne zárobkovo činné osoby. Pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby ako samostatne zárobkovo činné osoby, na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31.12.2010 nie je právne významné či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva. Právne významná je len tá skutočnosť, že dotknutá osoba disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status samostatne zárobkovo činné osoby. Zákon č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2010 neustanovuje žiadne iné podmienky, ktoré by mala splniť fyzická osoba na to, aby nadobudla status samostatne zárobkovo činné osoby. Vznik a trvanie povinného poistenia je spojené s existenciou oprávnenia na podnikanie, a nie s jeho realizáciou.

12. Predovšetkým zdôraznila, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 68 ods. 1 písm. a)/ vykonávanej podľa §10 zákona č. 578/2004 Z.z., označovaná ako L1A na základe ktorej môžu samostatnú zdravotnícku prax vykonávať zdravotnícky pracovníci, napríklad v povolani lekárov, logopédov, psychológov, sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi tejto licencie status samostatne zárobkovo činné osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2010.

13. Sťažovateľka vychádzala z ustanovenia §3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. v z ktorého vyplýva, že zdravotnícke povolanie sa nevykonáva len na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ktoré vydáva príslušný samosprávny kraj, ale aj v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§10) alebo na základe živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu. Taktiež z ustanovenia §4 zákona č. 578/2004 Z. z. vyplýva že poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je nielen fyzická osoba alebo právnická osoba, na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu, ale aj fyzická osoba na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe alebo živnostenského oprávnenia vydaného podľa osobitného predpisu. Priamo zo zákona č. 578/2004 Z. z. vyplýva, že držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) je oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie a poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa §6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

14. Sťažovateľka navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.
III.

15. Žalobkyni bola kasačná sťažnosť doručená na vedomie dňa 02.04.2019.

IV.

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu (§ 453 ods. 3 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti žalovanej je potrebné vyhovieť.

17. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší správny súd“) začne činnosť 1. augusta 2021.

18. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

19. Podľa § 11 písm. h) SSP najvyšší správny súd rozhoduje o kasačných sťažnostiach.

20. Z vyššie citovaného vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých „živých“ právnych veciach, t. j. veciach, ktoré neboli právoplatne skončené na Najvyššom súde Slovenskej republiky k 01.08.2021 v agende správneho súdnictva, v ktorých veciach bude ako súd kasačný, konať a rozhodovať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

21. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31.12.2020 a nie 01.04.2010.

22. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov ako i právneho záveru Veľkého senátu formulovaného v jeho rozhodnutí sp. zn. 1Vs/3/2019 zo dňa 24.11.2020, ktorý je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný, postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť z nasledovných dôvodov:.

23. Otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činnéj osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A sa zaoberal a dal na ňu odpoveď Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. 11. 2020. Ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením č. k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 k otázke statusu samostatne zárobkovo činnéj osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010 citujúc § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, § 3 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 10 ods. 1, 2 zákona č. 578/2004 Z. z., § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., konštatoval: „Zákonodarca už v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. rozlišuje u lekárov medzi výkonom zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu [písm. b)] a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [písm. c)].“

25. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) právnickej osobe, napr. spoločnosti s ručením obmedzeným [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je, že právnická osoba má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c)], teda s tzv. licenciou LIC.

26. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) fyzickej osobe [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je licencia L1B, t. j. licencia na výkon zdravotníckeho povolania [§ 68 ods. 1 písm. b)].

27. Pojem „povolenie“, uvedený v § 4 písm. a) bod 1. a § 11 zákona č. 578/2004 Z. z. je potrebné vykladať v kontexte s ustanovením § 3 ods. 4 písm. b) tohto zákona, teda tak, že pod povolením sa rozumie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ústavnej zdravotnej starostlivosti). Povolenie príslušný orgán vydá fyzickej osobe, ak má licenciou na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licencia L1B [§ 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.]

a právnickej osobe, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu v tom povolani, v ktorom má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť - tzv. licenciou L1C [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciu, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo L1C, súčasne však držba licencie L1A nevylučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a L1C.

28. Veľký senát sa stotožnil s názorom, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A, je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokoľvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôli je ponechané, či uvedenú licenciu bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti), bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľovi zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár-držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

29. Veľký senát sa stotožnil s názorom senátu 9S, že pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Skutočnosť, že lekár na základe tohto povolenia, súhlasu s výkonom činnosti (licencie L1A) môže uzatvárať dohody/zmluvy, od ktorých závisí, kde takúto činnosť bude vykonávať, na existenciu povolenia udeleného lekárskou komorou, vplyv nemá. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôli držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registráciu a pod.) nie je potrebný. Licenciu L1A nepotrebuje lekár v pracovnom pomere u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Na výkon povolania lekára v pracovnom pomere Slovenská lekárska komora vydáva licenciu L1B. Ak sa lekár rozhodne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba - podnikateľ vo svojom mene a na svoj účet vo vlastnom zdravotníckom zariadení [§ 4 písm. a) bod. 1 zákona č. 578/2004 Z. z.], v takom prípade je licencia L1B predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie), ktoré vydáva ministerstvo alebo samosprávny kraj. Licencia L1B teda sama o sebe nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2010 - takým oprávnením sa stáva len v spojení s povolením lekára - fyzickej osoby na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie). Pokiaľ si lekár na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti založí spoločnosť s ručením obmedzeným, v takom prípade licencia L1C - licencia na výkon činnosti odborného zástupcu zdravotníckym pracovníkom v povolani lekár, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z., je predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia touto právnickou osobou. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiadava aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiaden vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Ak sa lekár ako fyzická osoba - podnikateľ, rozhodne zmeniť spôsob svojho podnikania a založiť si napr. spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá bude

prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia ako právnická osoba, na získanie povolenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. musí mať táto právnická osoba určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z.], teda s tzv. licenciou LIC. Licencia L1C nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ani držba licencie L1C nie je dôvodom zániku licencie L1A, a nie je ani prekážkou toho, aby lekár využíval aj licenciu L1A. Licencie môže Lekárska komora dočasne pozastaviť alebo zrušiť z dôvodov a v rozsahu podľa § 73 a § 74 zákona č. 578/2004 Z. z. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“.

30. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchyliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019. Na prvú otázku, teda „či licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z. z. má alebo nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“, uviedol nasledovné: „Licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.“

31. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku č. k. 1Vs 3/2019, zo dňa 24. novembra 2020 k otázke zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010, citujúc § 14 ods. 1 písm. b), § 21 ods. 1, 3, § 227 ods.2, písm. a/, § 228 ods.1, 2, 3, 7, § 233 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, konštatoval: „Status samostatne zárobkovo činné osoby (ďalej aj „SZČO“) na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku, alebo trvania takého poistenia.“ V tejto súvislosti považoval Veľký senát za potrebné zdôrazniť, že ten istý lekár môže byť povinne poistený ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., či už na základe licencie L1A alebo/aj ako fyzická osoba-držiteľ licencie L1B na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia; súčasne môže byť povinne poistený aj ako zamestnanec, prípadne aj ako iná SZČO uvedená v § 5 písm. a), b), d) až f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

32. Osobitný spôsob vzniku, resp. zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej aj „povinné poistenie“) samostatne zárobkovo činné osoby upravuje ustanovenie § 21 ods. 2 až 4 zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

33. Trvanie a zánik poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu (licenciu L1B), osobitne upravuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

34. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činné osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činné osobe uvedenej v §

5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

35. Držiteľovi licencie L1A v zmysle citovaného ustanovenia povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov. Prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

36. Druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie.

37. Na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax).

38. Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

39. Na účely § 21 ods. 4 v spojení s § 228 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa vydala a na svojej webovej stránke zverejnila tlačivo „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Z obsahu tohto tlačiva vyplýva, že sa týka samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona, ktorá vyhlasuje, že od vzniku pracovného pomeru, t. j. „od“ túto činnosť nevykonáva a že toto vyhlásenie podáva ako súčasť Registračného listu FO - odhlášky z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zániku týchto poistení.

40. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie držiteľa licencie L1A teda môže zaniknúť tromi spôsobmi:

- podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dňom 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 tohto zákona, alebo

- podľa § 21 ods. 4, časti vety pred písmenom „a“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom od 01.08.2006 do 31.12.2010 vždy dňom zániku licencie, alebo

- odo dňa vzniku pracovného pomeru s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak (v súlade s § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 21 ods. 4, časti vety za písmenom „a“ tohto zákona) taký lekár predložil pobočke Sociálnej poisťovne vyhlásenie, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c) tohto zákona.“

41. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, č. k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24.11.2020, konštatoval: „Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.“

42 . O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.

43. Ústavný súd opäť pripomenul, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon zveril najvyššiemu súdu (bod 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (m. m. IV. ÚS 426/2018).

44. Zdôraznil, že zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatúrny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarca s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie (k tomu pozri body 17, 19, 21 a 23 odôvodnenia). Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať, a naopak, postupujú ex officio, pričom taký ich zákonne súladný postup nemôže byť z hľadiska práva na súdnu ochranu neúspešnej strany v konaní v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy úspešne napadnutý ako ústavne nekonformný.

45. Sťažovateľom avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

46. Ústavný súd teda v okolnostiach tejto veci dospel k záveru, že argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

47. Uvedené je dostačujúce na to, aby ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

48. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.“

49. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy záväzné.

50. Skutkové zistenia v danej veci potvrdili, že žalobca aj po vydaní rozhodnutia č. j. 8623/2009/OZ dňa 16.12.2009 Žilinským samosprávnym krajom, ktorým bolo ku dňu 31.12.2009 vyhovené žiadosti žalobcu o zrušenie povolenia na prevádzkovanie neštátneho zdravotníckeho zariadenia v odbore rádiológia (vydané dňa 19.12.2006), bol naďalej držiteľkou licencie číslo: L1A/ZA/0422/05 vydanéj Slovenskou lekárskou komorou dňa 27.09.2005 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekáro. Zároveň v konaní nebolo sporným, že žalobca v roku 2008 v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov).

51. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľke, že keďže ide vždy o príjem SZČO, nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c) alebo aj podľa § 5 písm. a), príp. písm. b) alebo d) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010.

52. Sťažovateľka tiež správne poukázala na to, že podľa § 227 ods. 2 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, podľa ktorého preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a na zánik sociálneho poistenia, je povinný poistenec.

53. Kasačný súd konštatuje, že napriek skutočnosti, že v danom prípade žalobkyňa ukončila podnikanie u ohlasovanej živnosti dňom 31.03.2008, mala na účely sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 31.03.2008, pretože mala naďalej platné oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ktorým je licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekára (licencia L1A) aj po 31.03.2008. Tak, ako to z vykonaného dokazovania vyplynulo, o zrušení licencie L1A/Po/0686/05 rozhodla Slovenská lekárska komora až ku dňu 14.12.2015.

54. V danom prípade k zániku povinného poistenia žalobcu došlo najskôr až dňom 31. decembra kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, keď tomuto dňu nepredchádzal zánik (vtedy stále platnej) licencie L1A a ani vyhlásenie žalobkyne, že od vzniku pracovného pomeru už nevykonáva samostatne zárobkovú činnosť.

55. Pokiaľ teda Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch dospela k záveru, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie až dňa 30.06.2010, a nie dňa 31.03.2008, rozhodla správne a v intenciách vyššie uvedeného názoru veľkého senátu Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR.

56. Žalobkyňa ako držiteľka licencie L1A mala postavenie (status) samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Zároveň bola naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od jej vôle ako držiteľky tejto licencie, ktorá by jej bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Tvrdenie žalobkyne, že licenciu L1A nevyužívala neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia.

57. Keďže právna podstata žalobných námietok žalobkyne a kasačných námietok, ktoré žalovaná uviedla vo svojej kasačnej sťažnosti korešponduje právnym otázkam, ktorými sa veľký senát správneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom rozhodnutí (1Vs/3/2019) dôsledne zaoberal, kasačný súd na tieto argumenty už duplicitne v podrobnostiach nereflektoval a považoval ich za zodpovedané práve poukazom na uvedenie relevantných častí rozhodnutia veľkého senátu v odôvodnení tohto rozhodnutia.

58. S poukazom na vyššie uvedené, kasačný súd považuje za nesprávny právny záver krajského súdu, že pre zánik sociálneho poistenia v zmysle §21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. je relevantný zánik statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby v spojení so zánikom oprávnenia na výkon alebo prevádzkovanie činnosti uvedenej v §3 ods. 1 písm. b/ a odsek 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. pričom na príjem sa neprihliada.

59. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Sa/2/2018-65 zo dňa 18.12.2018 podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

60. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je riadny prípustný opravný prostriedok